

BUSCANT LA IL·LUMINACIÓ

Aquest any se celebra a l'Índia el Kumbh Mela,
la trobada religiosa més multitudinària del planeta

KUMBH MELA

LES MIL CARES DE L'ESPIRITUALITAT

Fins al 21 de maig fidels i mestres hinduistes se citen a Ujjain per avançar en la salvació de l'ànima

TEXT__JORDI FERRANDO FOTOS__MONTSE ARGERICH

ÉS NIT DE LLUNA PLENA A UJJAIN... Però per als hinduistes no és una nit qualsevol perquè quan la senyora blanca coincideix amb el gegant Júpiter en el signe del Lleó comença a l'Índia el Simhastha, una de les quatre trobades conegudes com a Kumbh Mela, que se celebren, en rotació cada tres anys, a les ciutats de Haridwar, Allahabad, Nasik i Ujjain. Aquestes ubicacions deriven de la creença mitològica que, durant una guerra entre déus i dimonis, hi van caure unes quantes gotes del nèctar de la immortalitat que hi havia en un pot (*kumbha*). Es tracta de les trobades religioses més grans del món i estan considerades períodes propicis per fer els banys sagrats que purifiquen l'ànima i l'esperit. Això provoca que una marea de fidels es desplacin des de tot el país fins a aquests indrets per submergir-se en les aigües dels rius sagrats del subcontinent.

A Haridwar és el Ganges, la mare. A Allahabad, també coneguda com a Prayag, és la confluència entre el Ganges, el Yamuna i el misteriós Saraswati (mencionat a les escriptures ve-

des però que encara no ha trobat correspondència en la geografia real). A Nashik és el Godavari, i a Ujjain, el Kshipra.

ÉS UNA NIT D'ESPERA...

El tret de sortida el donen els *naga sadhu*, sens dubte la facció més espectacular i respectada (i de vegades temuda) de tots els ascetes indis. Són fàcilment reconeixibles gràcies als seus cossos nus recoberts de cendra, les rastres als llargs cabells, els collarets i les armes, testimoni del seu origen guerrer per a la protecció de l'hinduisme i dels seus temples. Igual que tots els altres *sadhu*, que a diferència d'ells duen alguna peça de roba, preferentment de color taronja, els *naga* han emprès una vida de renúncia i han abandonat tots els lligams materials com a via per trencar el *samsara*, el cicle de les reencarnacions, i poder assolir així el *moksha*, l'alliberament espiritual. Viuen en coves, boscos, temples o comunitats aïllades de la civilització, a la qual tornen només en ocasió dels Kumbh Mela. El misticisme que envolta aquests personatges es-

tà a l'altura del seu aspecte i, en les variants més extremes, es parla d'històries de canibalisme, màgia negra i pràctiques rituals secretes.

Sigui quina sigui la realitat, aquests homes, com tots els *sadhus*, compten amb la devoció del poble, que els considera persones santes. Sense gènere, perquè també hi ha dones, les *sadhvis*, ja que el camí cap a la il·luminació no coneix barreres. Les tanques, però, en un Kumbh Mela són indispensables...

L'afluència de visitants és tan gran que sense una organització acurada els incidents es comptarien per milers. Es calcula que només d'ascetes n'hi ha entre quatre i cinc milions, repartits entre l'Índia i el Nepal, i molt pocs es perden aquestes celebracions. Però a l'Índia la paraula *organització* moltes vegades és sinònim d'utopia, perquè el respecte dels espais personals i de les cues és inexistent. Als trens, als carrers, als temples i als hotels cal arribar-hi el primer i no preguntar qui és l'últim.

El servei d'ordre, format per policies i militars, no sempre preparats per a la feixuga tasca que

EL GRAN MOMENT Primer bany sagrat del Simhastha al riu Kshipra, reservat exclusivament als *naga sadhu*, la facció més extrema dels ascetes indis. Es cobreixen el cos nu amb cendra i porten collarets i armes, testimoni del seu origen guerrer per a la protecció de l'hinduisme i dels seus temples.

els espera, haurà de lluitar durant un mes contra la tendència natural de la població a l'anarquia. Les empentes, els embussos i el caos seran, fins a finals de maig, la tònica general del centre d'Ujjain, tancat al trànsit per a l'ocasió. Amb dues excepcions: les vaques, sagrades, en són una, i les motos, malauradament, l'altra. La diferència és que les primeres són inofensives mentre que, massa sovint, en el binomi home-màquina, la part més intel·ligent és el llum del fre.

LA NIT ÉS LLARGA...

Tant com els trens de mercaderies que solquen el país. Amb més de seixanta vagons, aquestes serps de ferro donen una idea de les dimensions que es viuen a l'Índia. Tan elevades, que en el seu sistema numeral hi ha una paraula, *crore*, que equival a deu milions d'unitats. S'espera que els participants al Simhastha multipliquin aquesta xifra per cinc, amb una gran part ja presents el primer dia, possiblement el més assenyalat segons els astres.

El flux de persones, però, comença setmanes abans, amb caravanes i grups que s'instal·len als descampats preparats per a l'ocasió. Riuades de gent que ompliran les tendes, carpes i envelats d'una superfície de més de tres mil hectàrees, l'equivalent a uns sis mil camps de futbol, estadi amunt o avall. La majoria d'aquests espais estaran ocupats pels diferents gurus i congregacions que aquests dies es mostraran en tota la seva esplendor. Perquè un Kumbh Mela és molt més que un bany purificador. És, sobretot, un intercanvi d'experiències, de coneixements i la possibilitat d'entrar en un nivell superior de consciència de la mà dels mestres. Per a molta gent, n'hi ha prou tocant un *sadhu* per sentir-se regenerat; per a altres persones, assistir a una cerimònia és un acte molt més intens i sublim.

I és en aquests campaments on es veuen totes les contradiccions de l'Índia, un país amb una bona taxa de creixement econòmic però amb llacunes enormes en el tema de la higiene pública. Contradiccions inversemblants en la barreja de sagrat i profà, com la il·luminació de discoteca als temples o l'ús indiscriminat dels telèfons mòbils en els actes religiosos. Contradiccions com cartells amb imatges gegantines d'homes que, suposadament, estan quasi a un pas de la salvació gràcies a la discreció. Anuncis i publicitat de persones que es proclamen líders de la renúncia però que mostren cossos amb signes més que evidents d'opulència. Contradiccions com els *naga* amb ulleres de sol de marca conduint un vehicle i que per una fotografia demanen diners, com si la salvació espiritual tingués un preu.

En alguns moments sembla com si el festival fos un gran circ amb atraccions de fira, paradetes de menjar, recintes que semblen castells, pallassos despullats per a l'esdeveniment, xarlatans i venedors de fum. Literalment.

Els *sadhu* creuen que fumar cànem els ajuda a assolir l'estat de trànsit que tant anhelan i, per tant, ja des de bon matí inhalen les essències d'aquestes fulles que el déu Shiva se suposa que també adorava. L'alegria és, doncs, omnipresent als campaments, i els únics que tenen els ulls tristos són els elefants que encapçalen les desfilades. Els presumptes cuidadors tenen poca delicadesa en les maneres i demostren que el color taronja dels seus hàbits no teneix de generositat el seu cor.

I com en totes les desfilades i festivals no hi falta la música, sempre a un volum eixordador. Els cantants hi posen la vocació, i la banda, la coreografia. Soldadets de plom amb vestits de llauna, tan artificials com pobres, al límit entre la compassió i la riulla. Al Simhastha s'hi pot trobar de tot...

Un dels edificis més singulars de l'immens campament està fet només amb llargues canyes lligades mitjançant teles de colors. No hi ha parets en aquest quadrat on el sostre piramidal és de palla i filtra el potent sol que arriba amb delicadesa a l'interior. La grandària de l'estructura es compensa amb una lleugeresa visual que la fa etèria.

Un home, vestit amb una túnica vermella, hi dona la volta lentament, beneint-lo de tant en tant. El segueixen els membres d'una cadena de televisió local per fer-li una entrevista. Quan acaben, el presentador s'agenolla i toca els peus del protagonista. Tot seguit una mare s'adreça a l'home i li demana que ajudi el seu fill, estirat a terra. El místic agafa el nen i, sense dir res, se'l mira, l'abraça fort i després li espolsa les energies negatives del cos. La gratitud de la dona és només superada per la seva veneració. L'home sant torna a la seva tenda amb el cap cot, mirant quasi sempre a terra. Però quan aixeca els ulls la seva mirada transmet una sensació de serenitat i pau interior tan pura com la neu de les muntanyes del seu poble natal, Badrinath, una de les fonts del Ganges al peu de l'Himàlaia.

Asseguts a terra, un grup d'homes es prepara per esmorzar. Pertanyen a la comunitat sikh, una de les més populars de l'Índia. Els turbants multicolors i vestits clars han sigut substituïts pel monocromatisme del taronja. Esperen el seu guru en cap, que arribarà aviat al campament. El sol està a punt de sortir i, quan ho fa, l'ambient es torna encara més càlid. L'escalfor més gran arriba, però, quan els ancians de llargues barbes i somriure afable regalen als estrangers un present de les seves minses possessions. Els afortunats visitants s'emporten els fruits a la bossa i l'alegria al cor.

En un dels racons del campament un jove *naga* d'aspecte simpàtic passeja tranquil. Parla una mica d'anglès i té una mirada neta. Fa cinc anys va prendre la decisió de viure dempeus i des de llavors no s'ha assegut més, ni tan sols per dormir. Comparteix allotjament amb els

MOMENTS El fum omple de caliu el campament dels *sadhu*, que el consideren un ajut preciós per assolir l'estat de trànsit (pàgina anterior). De dalt a baix: ritual de bany al riu sagrat; elefant en una desfilada, amb un esguard que pot ser més humà que el dels seus amos; i mostra de l'expressió dels sentiments dels fidels.

OFRENES El dia s'allarga en reunions, converses i pregàries. Les ofrenes del capvespre donen esperança als fidels i alimenten la seva fe.

seus mestres espirituals i reparteix benediccions als que l'hi demanen, dibuixant-los al front un petit signe fet amb cendra.

Sota un gran arbre al bell mig d'un dels molts carrers de terra del descampat hi viuen, durant aquest mes, dos homes d'edat avançada. Embolicats amb teles, encenen foc per cuinar les poques viandes que formen el seu àpat diari. No pidolen ni demanen, sinó tot el contrari, ofereixen al caminant algunes de les fruites seques caigudes de l'arbre que els acull.

Si el campament és el repòs d'un Kumbh Mela, el riu n'és l'energia.

A les vores del Kshipra els *ghat*, les graderies que porten fins a l'aigua, estan sempre plenes de vida. No cal que hi hagi un Simhastha perquè el bany sigui regenerador. I si a més la temperatura de l'aire frega els quaranta graus, raó afegida per remullar-se en el corrent. De fet, una de les zones sembla més aviat una piscina per al jovent, que salta i es diverteix com si fos en un parc aquàtic en lloc d'un indret de culte. Just a la riba oposada un parell d'escultures sorgeixen a ran d'aigua. Representen el membre fàl·lic de Shiva i la cavalcadura del déu, un bou. Els fidels s'hi acosten per fer-hi ofrenes i, gràcies al fet d'estar separades uns quants metres de la terra ferma, sembla com si el bullici i la confusió no toqués aquest espai, possiblement el més suggestiu del riu.

Pocs metres més enllà una nena d'uns quatre anys es renta tota sola. Uns graons més amunt un home vestit completament de negre saluda amb els ulls. I just davant, un senyor de cabells llargs com la seva edat surt de l'aigua i es pentina amb l'ajuda de les mans i el vent.

EL 'GHAT' ÉS L'UNIVERS DE L'ÍNDIA

Les persones hi van a pregar, a rentar-se, a purificar-se, a jugar, a meditar, a passejar, a esperar, a conèixer, a mirar, a viure... Un petit temple es comunica amb la riba mitjançant una passarella. El degoteig de fidels és constant. Al costat, una noia es renta la cabellera amb un coreogràfic moviment de cap i a la vora una vellea recupera la joventut per pujar els graons amb el sari encara moll de puresa. Més lluny un *sadhu*, després de les ablucions matinals, es dibuixa a la cara els signes que l'identifiquen.

El *ghat* no coneix mai la calma i quan s'acosta el capvespre el dia comença de nou.

La zona més important, el *rham ghat*, es prepara per a la cerimònia de les ofrenes, anomenades *pujao aarti*. La d'avui serà especial perquè és el prelude del primer bany del Simhastha. Els oficiants, vestits per a l'ocasió, celebren el ritual amb foc i música de tambors mentre els assistents canten himnes amb gran alegria i modèstia entonació. Sempre millor que la terrible me-

gafonia de la ciutat, increïblement sorollosa i durant moltes estones incapaç de produir un so diferent del d'ous ferrats. Potser per estar en sintonia amb la cuina de l'Índia, excel·lent i vegetariana en moltes regions però amb freqüència passada per l'oli bullent, el qual no ajuda gaire a evitar un augment alarmant de la població obesa del país, principalment a les grans ciutats. A l'Índia es menja a totes hores, a tot arreu, i a Ujjain el festival és una excusa perfecta per tenir les botigues obertes fins tard.

LA NIT S'ACABA, I AMB ELLA, L'ESPERA...

Abans de l'albada, de sobte, un crit s'aixeca provinent d'un extrem del *ghat* i una marabunta humana envaeix les graderies. Els *naga* ho aparten tot al seu pas, inclosos els resignats militars i els agosarats fotògrafs que han aguantat deserts durant hores per assistir a l'espectacle.

La terra vibra i l'aire tremola amb l'energia d'aquests homes nus, primordials, lligats a la natura, de la qual només s'allunyen en aquestes circumstàncies. Una energia que colpeix tots els que són a la vora, astorats davant d'aquesta ma-

La celebració de la purificació es repeteix igual al llarg de tot el mes de maig milions de vegades

nifestació de potència existencial. Un cop en possessió de l'espai, el col·lectiu proclama la seva superioritat i s'endinsa en l'aigua, que comença a bullir amb les exclamacions i gestos dels ascetes.

El primer bany sagrat del Simhastha ha començat, i amb ell, la catarsi d'un poble que s'emmiralla en els seus aspirants a déus, als quals necessita per seguir somniant i creient que tot és possible, que el paradís existeix, que la vida eterna és a l'abast, que el món és només una porta, que el dia és

gràcies a la nit... El terratrèmol d'èxtasi dura pocs minuts, el temps que triguen les cendres a deixar els cossos dels homes i marxar riu avall per fondre's amb l'essència del riu. L'energia s'apavaga i llavors resta només la part escenogràfica: alguns *naga* fan moviments de cara a la galeria o s'exhibeixen en actuacions exagerades que delecten els reporters afamats d'imatges fàcils per a un públic fàcil.

COMENÇA A CLAREJAR...

Avui moltíssims fidels i pelegrins s'acostaran al riu per gaudir dels beneficis espirituals que assenyalen els astres. Es banyaran en les aigües

del Kshipra amb l'esperança d'una neteja immediata de l'ànima i, probablement, després passejaran pel campament a la recerca del personatge que més els inspire per a un segon torn de salvació. No tindran dificultat a trobar algú, perquè l'oferta és infinita. La credibilitat ja és una altra cosa.

Durant quasi tot el mes de maig, l'escena es repetirà milions de vegades, i milions de consciències s'alliberaran una mica del pes d'una existència sovint massa feixuga, sobretot si pertanyen a les castes inferiors.

Durant trenta dies, els camins del campament es creuaran amb els camins de les persones que somien la salvació de l'esperit. Algunes l'assoliran per la via fàcil, amb l'ajuda d'algun dels il·luminats terrenals que ho prometen tot a canvi de quatre rúpies. D'altres escolliran un sender més difícil, més íntim i segur que trigaran una mica més, convençuts que un bany és només un inici, un pas més en una llarga sèrie d'accions que no tenen mai fi. Perquè les vies cap a la salvació són tantes com les salutacions hinduistes: *namasté, namaskar, radhe radhe, ommunaram, ram ram, haribol, jaiho...* Tots hom vindrà al Kumbh Mela carregat d'esperança i, d'una manera o altra, marxarà ple d'il·lusió. Un nou sol s'aixeca sobre l'Índia.

És dia de lluna plena a Ujjain... ■